

Cena numeru
3000 mk.

Cena prenumeraty

w Łodzi:

Miesięcznie mk. 60,000

Z przes. poczt.

Miesięcznie „ 85,000

poza Łodzią egz. 3300

Konto Pocztów. Kasy

Oszczęd. 60594.

Należność pocztowa

opłacona ryczałtem.

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Piątek, dnia 14 września 1923 r

Na drodze do poprawy stosunków gospodarczych w Niemczech.

Międzynarodowa pożyczka na restaurację kredytu niemieckiego.

NOWY JORK 13.9 (PAT) Ze źródeł angielskich dnośzą, że w razie uregulowania sprawy Zagłębia Ruhry, wypuszczona zostanie pożyczka międzynarodowa na sumę miliard dolarów, przeznaczona na restaurację kredytu Niemiec. Pożyczka pozostawać będzie pod kontrolą Ligi Narodów.

BERLIN 13.9 (PAT) Prasa popierająca rząd, wyraża się bez wyjątku przychylnie o wczorajszej mowie kanclerza Stresemanna i podkreśla, że obecność wszystkich ministrów Rzeszy na przyjęciu wczorajszym nadała słowom kanclerza szczególną wagę. Prasa pravicowa narazie wstrzymuje się od ostrzejszej krytyki. Przyznaje ona kanclerzowi zdolności oratorskie, lecz odnosi się sceptycznie do wrażenia, jakie mowa jego wywrze w Paryżu. Prasa pravicowa zarzuca kanclerzowi, że nie dość jasno mówił o konieczności skontynuowania biernego oporu.

BERLIN 13.9 (AW) „Acht Uhr Abendblatt“ donosi z Paryża, iż po wczorajszej mowie Stresemanna spodziewają się nowej noty w Paryżu. Po niej dopiero rząd francuski sprecyzuje swe stanowisko.

BERLIN 13.9 (AW) Parlament niemiecki zbierze się najprawdopodobniej w końcu bm. Przedtem obradować będzie komisja do spraw zagranicznych.

BERLIN 13.9 (PAT) Poseł nacjonalistyczny do parlamentu Rzeszy, Graebe, wystosował do prezydenta parlamentu pismo, żądające natychmiastowego zwolnienia parlamentu. Graebe uzasadnia swe żądanie tem, że rozporządzenie w sprawie oddawania dewiz jest nielegalne, ponieważ chodzi o sprawę natury gospodarczej, a nie o utrzymanie porządku i bezpieczeństwa.

BERLIN 13.9 (AW) Prasa niemiecka nie ukrywa, że taktyka biernego oporu poniosła całkowitą klęskę. Ostatnio w dodatku ekonomicznym „Berliner Tageblatt“ pomieszcza znamienny artykuł pt. „Gospodarka i finanse Francji“ wraz z podtytułem „Bezwarunkowo pomyslny stan na całej liście“.

Autor zabija twierdzenie kolportowane usilnie w Niemczech, że upadek gospodarczy Niemiec musi pociągnąć ruiny gospodarcze Francji. Autor poddaje przeglądowi wszystkie dziedziny gospodarki Francji, stwierdzając wszędzie całkowicie pomyslny stan rzeczy, tak że Francja może obciążyć na powodzeniem konkurować na rynkach zagranicznych i krajach o wysokiej walecie. O pomyslnym stanie gospodarki Francji służyć może między innymi fakt, że wpływy skarbu powiększyły się znacznie w porównaniu z ro-

kien ubiegłym. Wzrost tych wpływów wynosi za rok bieżący 1.321 milionów franków. W znacznym stopniu, dzięki temu, że została podniesiona siła nabywcza franka. W dalszym ciągu stwierdza autor, że tegoroczne zbiory wypadły tak korzystnie, iż przy pewnej pomocy zboża z północnych kolonii afrykańskich, Francja w roku 24 obejdzie się bez zboża zagranicznego.

Tak więc obliczone na łatwość cko liczości, stwarzające ewentualną katastrofę Francji w związku z katastrofą Niemiec, należy odrzucić, jako niewytrzymujące najmniejszej krytyki, najlepszym bowiem ich zaprzeczeniem są fakty.

BERLIN 13.9 (PAT) Poziom cen hurtowych podniósł się w tygodniu od 4-go do 11-go września o 28 proc. na 11513231 w stosunku do cen przedwojennych. Przy artykułach eksportowych zwyczajka wynosi 441 proc. czyli 20779955 w stosunku do cen przedwojennych. Artykuły żywnościowe w handlu hurtowym podniosły się w tym samym czasie na 8184090. Ceny surowców przemysłowych wzrosły o 269 proc. na 17.737.276 w stosunku do stanu przedwojennego.

BAZYLEA 13.9 (PAT) Na tutejszej giełdzie przestano notować markę niemiecką.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Partja monarchistyczna w Polsce.

(wp) W Warszawie i Poznaniu odbywają się narady nad utworzeniem stronnictwa zachowawczego z wyłączeniem konserwatystów krakowskich.

Głównym punktem programu nowego stronnictwa będzie dążenie do przekształcenia Polski na monarchję z królem.

Do nowego stronnictwa wchodzi przedstawiciele arystokracji Kongresówki, jak: ks. J. Radziwiłł, ks. Lubomirski, hr. Potocki i Tarnowski.

Nowo-utworzone stronnictwo zamierza założyć w Warszawie wielki dziennik polityczny.

Ciekawe jest, że o utworzeniu tego stronnictwa donosiły już przed tygodniem pół monarchistyczne pisma w Austrii „Neue Freie Presse“ i „Pester Lloyd“ na Węgrzech.

Na stanowiska.

(wp) Według informacji ze sfer wojskowych gen. broni poseł Józef Haller ma powrócić do służby czynnej na stanowisko inspektora generalnego armji.

B. premier gen. dywizji Władysław Sikorski ma być mianowany inspektorem armji okręgu Lwów.

Dabala wybiera się do Polski.

(wp) Pisma warszawskie podają wiadomość, że w politycznych sferach Moskwy kraja pogłoski o wysłaniu Dabala do Polski. Dabala ma przybyć za paszportem dyplomata.

Sprawa ewakuacji Korfu na dobrej drodze.

Mussolini stawia umiarkowane warunki.

PARYŻ 13.9 (PAT) Rada ambasadorów odbyła wczoraj posiedzenie, na którym jak donosi „Temps“ zajmowała się warunkami, od których zależy ewakuacja Korfu. Ambasador włoski udzielił korespondentowi „Intransigeant“ wywiadu w którym oświadczył, że instrukcje, jakie otrzymał od Mussoliniego są bardzo umiarkowane.

RZYM 13.9 (PAT) Na wczorajszym posiedzeniu rady ministrów, po przemówieniu Mussoliniego, Rada wyraziła zgodę ze stanowiskiem premiera i zatwierdziła wszystkie jego decyzje.

Na propozycję Djaza, Rada ministrów postanowiła ogłosić dekret o nadaniu wyższych odznak oficerom, zamordowanym w Janinie.

Korfu ma być ewakuowane do końca września.

Inaczej Anglja zastrzega sobie „swobodę działania“.

PARYŻ 13.9 (PAT) Jak donosi „Petit Parisien“, konferencja ambasadorów zamierza pozostawić na ewakuację Korfu czas dłuższy, niż planowano, w każdym razie nie przekroczy on ostatnich dni września. Gdy-

by Włochy nie zgodziły się na to, Anglja zastrzegłaby sobie swobodę działania. Lord Grene zakomunikował przez konferencję ambasadorów o dyrektywach rządu francuskiego.

CHAOTYCZNE STOSUNKI W BULGARJI.

BELGRAD 13.9 (AW) Donoszą tutaj z Sofji, że sytuacja w Bułgarii jest nadal chaotyczna, a sprawa bezpieczeństwa publicznego przedstawia się bardzo niekorzystnie. Jak się obecnie okazuje szereg zwolenników Stambulińskiego, o

których śmierci donosiły władze, dopiero obecnie zostało schwytyanych. Staną oni wkrótce przed sądem.

Według wszelkiego prawdopodobieństwa rząd obecny zostanie obalony przez opozycję, składającą się z komunistów i nacjonalistów.

TELEFONEM Z WARSZAWY

OBRADY P. S. L. GRUPY DĄBSKIEGO I „WYZWOLENIA“

*) Dziś o godz. 10 rano odbędzie się w gmachu Sejmu posiedzenie Rady naczelnej P. S. L. grupy Dąbskiego z następującym porządkiem dziennym: 1) Sytuacja polityczna i konsolidacja ruchu ludowego — referent Dąbski; 2) sprawy organizacyjne, 3) wybór 12 członków do zarządu i wolne wnioski.

Wczoraj w gmachu sejmowym odbyły się narady przedstawicieli klubu „Wyzwolenia“ i P. S. L. grupy Dąbskiego, które dotyczyły podstaw fuzji tych dwóch grup sejmowych.

O KREDYTY DLA ZAKUPÓW ZBOŻA.

*) Uchwalone wnioski na inauguracyjnym posiedzeniu Tymczasowej Rady Spółwyców przekazane zostały trzem komisjom ogólnej, przemysłowej i dla spraw żywnościowych. Komisje zbiorą się w ciągu najbliższych tygodni, celem wyboru prezydenta i rozpatrzenia tych wniosków. Jedyny wniosek, uchwalony na plenum, wzywa komisję budżetową o wystaranie się o kredyt dla zakupów zboża. Kredyty te powinny być pięciokrotnie wyższe niż dotychczas otrzymane. Tymczasem Rada, stwierdza, że bez kredytów interwencja na rynku jest niemożliwa i niemożliwa również racjonalna walka z drożyzną.

PRZEMYSŁOWCY MAJĄ DEWIZY ZAGRANICZNE DO DYSPOZYCJI RZĄDU

*) Na skutek znanej uchwały komitetu ekonomicznego Rady Ministrów władze skarbowe zwróciły się do wielkich koncernów przemysłowych z żądaniem, by całą ilość otrzymanych z zagranicy dewiz dali do dyspozycji skarbu. Obecnie na propozycję tą odpowiedzieli przemysłowcy górnośląscy, stawiając pewne warunki i zastrzeżenia.

SPRAWA PODWYŻKI TARYFY NA KOLEJACH PAŃSTWOWYCH.

*) Komisja taryfowa państwowej Rady Kolejowej wypowiedziała się przeciwko automatycznemu podwyższeniu taryf w stosunku do wzrostu drożyzny. Sprawę zamierzonej najbliższej podwyżki towarowej i osobowej odroczone na wniosek nadzwyczajnego komisarza walki z drożyzną dr. Bajdy.

OBRADY STRONNICTWA CH. DEM.

*) Onegdaj i wczoraj obradował w gmachu sejmowym Zarząd główny stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji ze współudziałem zarządu klubu parlamentarnego tegoż stronnictwa. Rezultatem obrad była następująca rezolucja: Główny zarząd i klub parlamentarny stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji widząc zawisłe od lat kilku nad Polską groźne niebezpieczeństwo bezładu społecznego wskutek stale postępującego zużożenia szerokich warstw pracujących, narażającego państwo na nieuniknione wstrząśnienia wewnętrzne, upatruje jedyne wyjście z dzisiejszego ciężkiego położenia: 1) w natychmiastowym zastosowaniu radykalnych środków uzdrowienia, 2) co rychlejsem zapobieżeniu wzrastającemu z dnia na dzień ubóstwu rzesz pracujących.

Kronika telegraficzna.

(kt) Poseł włoski zawiadomił greckiego ministra spraw zagranicznych, że okrutnym greckim wołno znowu zawiązać do portów włoskich.

(kt) Miasto Czanak wraz ze wszystkimi fortyfikacjami oddane zostało władzom tureckim.

(kt) Donoszą z Paryża, że na wczorajszym posiedzeniu konferencji ambasadorów, które trwało pięć godzin, nie osiągnięto porozumienia wszystkich członków posiedzenia

Pokojowe rozwiązanie zatargu o Rijekę.

BIAŁOGRÓD 13,9 (PAT) Prezydent ministrów Pasięz złożył w radzie ministrów sprawozdanie ze swej podróży i konferencji, którą odbył z francuskim prezydentem Poincarem. Pasięz zapewnił, że rozmowa jego z Poincarem

miała charakter bardzo serdeczny. Poglądy Poincarego na sprawę pokojowego i przyjaznego rozwiązania kwestji Rjeki wywarły na członków rady ministrów jak najlepsze wrażenie. Dyskusja w tej sprawie toczyć się będzie nadal.

Rewolta wojskowa w Hiszpanji.

Minister spraw zagranicznych aresztowany.

MADRYT 13,9 (PAT) Garnizony Barcelony i kilku innych miast wystąpiły jawnie przeciw rządowi.

BERLIN 13,9 (AW) Z Paryża donoszą, że w Barcelonie wybuchł rękoczyn wojskowy. Gubernator Barcelony ogłosił proklamację, w której gwałtownie oskarża rząd obecny, twierdząc, że prowadzi on kraj do ruiny. Proklamacja dalej oświadcza, że partja wojskowa postanowiła ująć rządu w swe ręce. W Barcelonie ogłoszono

stan oblężenia. W stolicy panuje wielkie wzburzenie. Partja wojskowa zdaje się mieć t tam dużo zwolenników.

BARCELONA 13 (PAT) Garnizony Madrytu, Saragossy, Sevilly popierają akcję antyrządową. Akcja ta nie jest skierowana przeciw królowi. Ministra spraw zagranicznych aresztowano w San Sestiano. Proces przeciw niemu rozpoczął się.

Co uchwaliła Rada Ministrów na posiedzeniu 13 b. m.?

WARSZAWA 13,9 (PAT) Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 13 września uchwaliła wniosek ministerstwa spraw zagranicznych w przedmiocie ratyfikacji konwencji, dotyczącej międzynarodowej wymiany dokumentów urzędowych oraz wydawnictw naukowych.

Wniosek ministra spraw wewnętrznych w sprawie statystyki celnej.

wniosek ministra kolei żelaznych, pozostający w związku z przebudową węzła kolejowego warszawskiego i potrzebnych do tego celu wywłaszczeń.

wniosek ministra skarbu w sprawie dodatkowego prowizorium budżetowego na trzeci kwartał r. b.

wniosek ministra przemysłu i handlu w przedmiocie przekazania temuż ministerstwu załatwiania spraw, związanych z dzierżawą terenów naftowych, będących własnością państwa.

Na tem samem posiedzeniu Rada Ministrów przyjęła do wiadomości wniosek ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego w sprawie taksz szkolnych i zwolnienia od nich dzieci funkcjonariuszów państwowych i dzieci niezamożnych.

Następnie Rada Ministrów przedyskutowała szereg projektów, wniesionych do Sejmu przez rząd poprzedni. Nadto na wniosek ministra pracy i opieki społecznej Rada Ministrów uchwiliła wydelegować do Łodzi specjalną komisję, złożoną z przedstawicieli ministerstwa pracy i opieki społecznej, przemysłu i handlu, skarbu i spraw wewnętrznych, celem zbadania przyczyn zastoju w fabrykach łódzkich, stanu aprowizacji robotników i prawidłowego odliczania podatku dochodowego, pobieranego od robotników. Komisji dano 10 dni terminu do przedłożenia w sprawach na Radzie Ministrów.

Haniebne stosunki w bolszewickich więzieniach.

Na 3.600 wypadków — 2225 niewinnie więzionych osób.

BERLIN 13,9 (PAT) Rosyjska Agencja Telegraficzna donosi: Komitet dla zbadania stosunków w więzieniach moskiewskich, utworzony na zarządzenie Centralnego Komitetu Wyko-

nawczego, ukończył swe prace. Komitet zbadał 3600 wypadków i zarządził uwolnienie 2225 osób i 824 wydał w Moskwie.

i, z tego powodu wyznaczono nowe posiedzenie na dziś. Prasa londyńska ujawnia zaniepokojenie z powodu przewlekania się obrad.

(kt) Jak donosi „Petit Parisien“, dyrektor rosyjskiego banku państwa Szteinman przybędzie w najbliższym czasie do Paryża, w celu nawiązania kontaktu z instytucjami francuskimi.

(kt) Następcą ambasadora francuskiego przy Watykanie Jonnarta ma być mianowany Colrat.

(kt) Od 20 bm. obowiązywać będzie w Niemczech nowa taryfa telegraficzna i telefoniczna.

(kt) Departament rolnictwa Stanów Zjednoczonych ogłosił, że urodzaje bawełny w roku bieżącym przewyższają urodzaje ubiegłego roku.

(kt) Z Moskwy donoszą: Zakończył swe prace komitet specjalnie powołany do wypracowania kodeksu handlowego. Równocześnie rozpoczął pracę komitet, powołany do rewizji rosyjskiego kodeksu cywilnego.

(kt) Havas donosi z Aten, że rząd grecki zwrócił się do rady ambasadorów z prośbą o rychłe przysłanie floty aljanckiej na wody greckie

Z ostatniej chwili.

ARESZTOWANIE KOMUNISTÓW W BULGARJI.

SOFJA 13 (PAT) Skutkiem ujemnej działalności partji komunistycznej, która prowadzi w armji akcję skierowaną przeciw bezpieczeństwu państwa, policja aresztowała część leaderów tejże partji i zamknęła klub komunistyczny.

BAWARJA PRZED PRZEWROTEM.

BERLIN 13,9 (AW) W Monachjum krążą uporczywe pogłoski, że w najbliższym czasie spodziewana jest tam akcja wywołana. Ma być podobno utworzona dyktatura trzech, składająca się z Ludendorfa, Hütlera i Wulla.

STRATY JAPONJI WYNOSZA 530 MILJ. YEN.

LONDYN 13,9 (AW) Rząd japoński uchwalił przeznaczyć na odbudowę 530 milionów yenów. Rząd japoński ma nadzieję, iż uda się dokończyć całkowicie odbudowy nie przekraczając powyższej sumy.

Zmierzch Olimpu.

Rada Ligi narodów przekazała sprawę kolonistów niemieckich w Polsce trybunałowi międzynarodowemu w Hadze, który orzekł, iż postępowanie nasze nie jest zgodne z zobowiązaniami międzynarodowymi.

Jest to owoc działalności naszego „Deutschtumsbundu”, który wytoczył tą sprawę wybitnie wewnętrzną naszego państwa, na forum międzynarodowe, jest to również jednak dowodem, iż w Lidze Narodów rządzi nie prawo, lecz wpływy—wybitnie wrogię naszej Ojczyźnie.

Nielogiczność postępowania Ligi wynika stąd, iż dzisiaj rozpatruje ona, wbrew swoim statutom, skargę tow. „Deutschtumsbundu”, jutro może opierając się na tej samej zasadzie, rozpatrywać żale tow. „Linus Hacedek”, pojutrze „Bykur Holim”, a wtedy autorytet i prawomocność zarządzeń polskich władz — zejdzie do zera.

W tym samym czasie, znowu zgodnie z statutami, Liga Narodów zajmowała się konfliktem grecko—włoskim, i tu dopiero się okazało niezwykle jaskrawo, iż jest ona ekspozyturą silniejszych tego świata, a Londynu w szczególności.

Spór grecko—włoski, usunięto z pod kompetencji Ligi i autokratycznie przekazano Radzie Ambasadorów, gdzie zasiadają przedstawiciele tylko czterech narodowości, mianowicie Anglii, Francji, Włoch i Japonii.

Z powyższego widać, iż Liga Narodów, ma dwojakie cele: utrzymywania w ryzie małych narodów, ferowania na nich wyroków wygodnych dla tych, którzy swoje sprawy załatwiają między sobą t. j. w Radzie Ambasadorów, a ze słabszymi — przy pomocy armat i karabinów maszynowych....

W wolnych chwilach Lidze wolno się zajmować samarytańską działalnością, zwalczaniem handlu żywym towarem, handlu opjum, prowadzić akademickie spory o powszechnem rozbrojeniu i chrystuswej miłości między narodami...

Ale kiedy Turcja dwa lata biła się z Grecją, Lidze nie wolno było słowa pisać, bo Grecja wyciągała kasztany z ognia dla Anglii; o odszkodowaniach też jej mówić nie wolno, bo nie pozwala na to Francja; co do Kórfu to też niema co do gadania, bo... to interes Włoch...

Zato o ile chodzi o Gdańsk i o Polskę — może robić co chce, bo nasze państwo nie należy do grupki Wielkich brytanów europejskich, dla których reszta — to łatwa zdobycz, to mięso dla ich armat w przyszłej wojnie.

Tylko, dlaczego Polska, dobrowolnie nałożyła sobie i niesie tą uzdę, zwaną Ligą Narodów, jest doprawdy rzeczą niezrozumiałą. Chyba za sprawę, Askenazego i jego współwyznawców z Londynu, trzymających lejce europejskiej polityki, i którym koniec nie zależy na wpakowanie Polski w bezładne błoto.

A.S.

O wolność słowa.

Lewicowe pisma warszawskie informują że Zarząd P. O. W. postanowił utworzyć fundusz Obrony Wolności Słowa. Prowadź do tej inicjatywy, jak zaznaczają wspomniane dzienniki, dał fakt zażądania od redaktora „Głosu Opozycji” p. Stpiczyńskiego kaucji pieniężnej.

Na fundusz ten w pierwszym rzędzie złożyłaby ofiarę redakcja „Rozwoju” gdyby miała pewność że fundusz Obrony Wolności Słowa byłby rzeczywiście użyty na ten cel.

Niesłusznie piszą pisma lewicowe, że żądanie kaucji od p. Stpiczyńskiego jest pierwszym tego rodzaju wypadkiem w dziedzinie represji i że tego się domagał obecny rząd prawicowy, bowiem już za czasów rządu p. gen. Sikorskiego w kwietniu b. r. takiej kaucji zażądano od redaktora odpowiedzialnego naszego pisma grząc mu w przeciwnym razie uwięzieniem.

To był precedens.

A jednak pisma lewicowe ani Polska Organizacja Wolności nie uważały za stosowne wystąpić w obronie wolności słowa zagrożonego przez p. gen. Sikorskiego.

Działalność Niemców w Polsce.

Na podstawie ściśle, starannie i bardzo sumiennie przeprowadzonych badań stwierdziły władze polskie, że cele „Deutschtumsbundu” są w stosunku do państwa i społeczeństwa polskiego zatajane i bezwzględnie im wrogię.

Istnienie owych tajnych, wrogich państwu celów „Deutschtumsbundu” zdradza całkowicie niedwuznaczna umowa o pracę, zawarta między kierownictwem „Deutschtumsbundu” w Toruniu a niejakim Hoppenem, przyjęciem na stanowisko sekretarza tejże organizacji.

Do czego „Deutschtumsbund” zmierzał, ujawnił nieopatrznie pastor Pilligmann w Lesznie, który był oświadczył publicznie, że celem „Deutschtumsbundu” jest oderwanie tzw. Kresów Zachodnich Polski i przyłączenie ich do Rzeszy. W myśl tego „Deutschtumsbund” podtrzymywał w obywatelach polskich niemieckiego pochodzenia wierność ku państwu niemieckiemu i jednym ze środków do tego wprowadził był tzw. wyangrodzenie za wiekłość, wypłacane przez organizację. Otrzymywali je m. in. koloniści niemieccy w Polsce, którzy mieli się bronić do ostateczności przeciw zarządzeniom władz polskich w celu ich wysiedlenia. Kolonistom nie było woino, w myśl wskazówek „Deutschtumsbundu”, pod groźbą utraty owego wywa-

grodenia za wierność, wchodzić w żadne porozumienie z władzami polskimi. Stwierdza to jasno jeden z okólników grudniadzkiego okręgu w r. 1922 nr. 101.

„Deutschtumsbund” podważał systematycznie powagę rządu polskiego wobec obywateli polskich niemieckiego pochodzenia i całej zagranicy przez prowokacyjne odnoszenie się w sprawach wspomnianych już kolonistów niemieckich przed forum Ligi Narodów. Tak np. zarząd filji „Pommerellen Süd” wydał okólnik dnia 14. 3. 22., wzywający owych kolonistów, by w stosunkach do władz polskich, ustępowali jedynie tylko przed gwałtem, szczególnie którego mają wiernie opisywać. Pisemna skarga „Deutschtumsbund” miał gromadzić i przekazywać sekretarjatowi Rady Ligi Narodów.

Kierownicy tej organizacji usiłowali szerzyć dezorganizację w wojsku. Kierownik „Deutschtumsbundu” w Działdowie na Pomorzu, Hugo Richard, propagował wśród żołnierzy polskich miejscowego garnizonu dezercję. W ciągu zaledwie dwu miesięcy jej trwania z samego garnizonu działłowskiego zbiegło zagranicę do Niemiec 40 żołnierzy polskich.

Z.

Życie polskie w Indjach.

Kolonja polska w Indjach Holenderskich rozrzucona po wyspach Jawie, Borneo, Celebes i Sumatrze, składa się przeważnie z osób pracujących w przemyśle naftowym. Holandia sprowadzała już od lat wielu, właściwie od samego początku swojej eksploatacji naftowej, wiertaczy z Galicji i zmiennym jest, że pierwsze raporty eksploatacji w Indjach Holenderskich były redagowane w języku polskim. Pośród techników w przemyśle naftowym znajduje się w Indjach Holenderskich cały szereg ludzi, którzy już od lat 20 zamieszkują tamże, doszli do pewnego majątku i posiadają własne nieruchomości. Poza wiertaczami kolonja polska w Indjach Holenderskich składa się z całego szeregu techników inżynierów, pomiędzy którymi znajdują się także technicy, pracujący w przemyśle cukrowniczym oraz w państwowej służbie kolejowej. Jeden z nich p. dr. Zwierycki jest kierownikiem państwowego Instytutu Geologicznego, oraz organizatorem ekspedycji badających tereny wysp archipelagu indyjskiego. Kolonja polska w Indjach Holenderskich jest naogół zamożna.

Niestety warunki zarobkowe w przemyśle naftowym w Indjach Holenderskich uległy w ubiegłym roku znacznemu pogorszeniu.

Produkcja w Indjach została znacznie ograniczona i zaczęto wydalać robotników. Kilku zdolniejszych wiertaczy — Polaków, przeniesiono do Argentyny, dając im zajęcie w tamtejszych terenach naftowych. Również na stałym lądzie w Indjach zamieszkuje pewna ilość Polaków. W Indjach francuskich znajduje się

wielu byłych żołnierzy z Legionu Cudzoziemskiego, którzy po wysłużeniu obowiązkowych lat otrzymali posady w administracji francuskiej w Tonkinie, Kambroży, Anamie, Kochin. W Indjach angielskich zebrało się podczas wojny mnóstwo Polaków austriackich i niemieckich, których Anglicy zabrali do niewoli najeczęściej z zatrzymanych statków i pomieszczeń w dwóch obozach koncentracyjnych. Pewna ilość Polaków dostała się do tych obozów w Persji, dokąd schronili się z Turkestanu i zakaspiskiej prowincji w ucieczce przed bolszewikami. Wojska angielskie konsystując w Persji, aresztowały ich jako „podejrzanych o bolszewizm” i odesłały do obozów koncentracyjnych w Indjach. Przedgangosowych. Wśród misjonarzy w Indjach trafiają się także często Polacy.

Podczas wojny światowej kilkudziesięciu jeńców austriackich Polaków z b. Galicji internowanych przez Rosjan w obozach koncentracyjnych w Turkiestanie, uciekło do Afganistanu. Najwięcej między nimi było z 6, 13 i 30 pułku piechoty austriackiej. Rząd indyjsko-brytyjski, jako również i Rosjanie, domagali się ich wydania, ale Afganowie odmówili, gdyż prawo azylu jest u tych dzikich górali bardzo wysoko cenione. Co się z nimi stało, nie wiadomo. Prawdopodobnie spotkało ich to samo, co i szczerki Bryg. Legionowej Jabłonowskiego na wyspie San Domingo, za czasów wojen napoleońskich. Pozostali wśród krajowców i powoili się zasymilują.

NA MARGINESIE.

Dwa wojenne obozy.

Gdy ustala mieszkań podaż,
W budownictwie zaś tkwi zator,
Środze zawział się gospodarz,
W pasji zaczął się lokator!
Lokatorska dziś ochrona
Wojowniczo zębę szczyrzy:
Lecz i druga także strona
Zrzęszyła się jak należy.
Ludzie tracą czas i zdrowie,
Złość z zawłscia chodzą w parze —
Przeciężeni są sędziowie
I sądowi komisarze.
Gdy gospodarz z lokatorem,
Zaczyna prawie coś do słuchu, —
Rzecz się brzydkim kończy sporem.
Czyż częstokroć... kłó jest w ruchu!
I tak dra się jak najęci,
Dwóch kogutów grając rolę;
Zaś pieniaństwo tryumf, święci,
W skargę sądowych błędem kole. —
Wszyscy pójdu zgody torem,
Pieśń ta nując unisono, —
Lecz gospodarz z lokatorem
Gryźć się będą wiecznie ponosi!

Stanisław Żyżkowski (Eszet)

WIADOMOSCI Z KRAJU.

Awanturczy poseł ukraiński.

(k) W nocy z 7 na 8 września hr. na stacji kolejowej w Chelmie zdarzył się następujący wypadek.

W poczekalni I kl. bawił poseł z klubu ukraińskiego, Zdrzemnąwszy się nieco, obudził się na echo nadchodzącego pociągu. A obudziwszy się ruszył naprzód. Portier, nie wiedząc, iż ma przed sobą wybrańca narodu, zażądał okazania biletu. Pan poseł się zachnął. Od słowa do słowa — wywiązała się rozmowa: Podczas niej pan poseł wykrzykiwał po rosyjsku: „Wście się tu zanadto rozpanoszyli!”

Oburzona publiczność chciała czynnie zareagować na występ pana posła, lecz rozsadek zwyciężył.

Dodać należy, że poseł Wasyleczuk, obecny przy zajściu, uspokajał swego koleżę, co wpłynęło na pokojowe załatwienie sprawy.

Z powodu zajścia spisano protokół.

E KLUCZAREWA.

Żniwo śmierci.

(Obrazek z Rosji Bolszewickiej).

Wania sam został w domu. Tak mu było nudno, chciał zejść na podwórze po schodach, lecz poślizgnął się i stoczył na pół piętra. Chociaż zbliżył się mocno, nie płakał jednak, obiecał się tylko na wszystkie strony postępnąć trochę, pocierając stłuczone miejscą małą chudą rączką, a potem trzymając się za poręcz, schodził uważnie bokiem, jedną nogą. Na schodach nie spotkał nikogo i dobrał szczęśliwie na podwórze. Siadł na progu, podsuwając pod siebie chude nożeta bez pończoch, obute w stare zrużnięte buciki.

Sledził poważny, nieruchomy, chwila tylko łapał się za próg, mając wrażenie, że leci w przepaść a przed oczami migają szybko czerwone, zielone i żółte kręgi. Gdy to już minęło tykał z trudem ślinę, chcąc w ten sposób chociaż oszukać zgłodniały żołądek. Wania od wczorajszego południa nie w ustach nie miał. On i rodzice wczoraj jedli „wodziankę” zaprawioną herbata, mającą kolor jasno żółtawy. Matka obeszła wszystkich sąsiadów, bagajac choć kórki chleba, ci jednak, którzy go jeszcze mieli, nie dali, chowając przezornie dla siebie.

Powróciłaby z niczem, gdyby nie słysz...

Głód mieszkaniowy w Warszawie.

(k) Niedola mieszkaniowa panuje dalej w Polsce w całej pełni. Przykładem, ilustrującym ów bolesny fakt są liczni Warszawianie, którzy przerażeni brakiem przytułku na zbliżającą się zimę, zaczęli gromadnie wynajmować domy letnie, opustoszałe po letnikach na przetrzenie pomiędzy Wawrem i Otwockiem. Nie przestrasza ich brak pieców, przeżroczystość ścian drewnianych i wogóle nieprzygotowanie wил do przezimowania. Bezdomni wprowadzają piecyki żelazne ściany uszczelniają starymi gazetami i płachtą i placą gospodarzom komorne na mocy umów ustnych, zwanych „zdzieraniem łyka”. Wiele wил, które podczas ubiegłej zimy stały pustkami teraz będą przytułkiem dla zimowych letników.

Bolszewicki najazd na Polskę.

(k) Banda, składająca się z kilkunastu osobników, uzbrojonych w karabiny, granaty ręczne kulomioty, przekroczyła onegdaj granicę polsko-sowiecką i dokonała szeregu napadów w okręgu Nowogródzkim.

Trzech policjantów z posterunku w Dubrowie wyruszyło podwodą na odsiecz steryzowanej ludności.

Zaledwie jednak zbliżyli się do granicy scwieckiej, padło z lasu kilka strzałków karabinowych.

Został ciężko ranny posterunkowy Jan Krzeczowski. Pozostali dwaj policjanci zeskończyli z furmanki, lecz po chwili rozległa się nowa salwa i kule położyły trupem posterunkowego Zygmunta Płuczińskiego, oraz przedownika-komendanta posterunku z Dubrowy, Józefa Turlińskiego.

Bandyci dobiegli Krzeczowskiego Kolbami, poczem zbiegli. Dopiero na drugi dzień policja stołpecka ujęła czterech sprawców napadu na trasie Raków-Olechnowice.

Banda składała się z 11 osób.

Zagadkowa zabójstwo pod Częstochową.

(k) Za wsią Wanaty, na szosie wiodącej z Częstochowy do Koziegłów w odległości 5 kroków za 15 kilometrem dokonane zostało zabójstwo, które okrywa jakaś tajemnica. Dotychczas niewyjaśniona zupełnie:

Była godzina 7 i pół wiecz. Wspomnianą szosą przejeżdżał naładowany drzewem wóz. Obok wozu siedł gospodarz Franciszek Merel, właściciel 9 morgowej gospodarki, wiózł on do

zagrody swej drzewo z lasu oraz żona M. Nagle wybiegł na szosę jakiś nieznajomy i oświetlając M. latarką elektryczną, dał w stronę jego strzał z krótkiego karabinu. Strzał chybił i przeszył jedynie konia. Wystraszony koń wyrwał wóz do rowu, a nieznany mężczyzna stał naprzeciw. — Za co mnie pan zabija?... począł wołać rozpaczliwie Merel i wówczas padł drugi strzał...

Ten już był śmiertelny. Raniony w pierś gospodarz upadł twarzą na ziemię. Wyleknięta żona jego poczęła szlochać i wołać: Józio, Józio! — M. zakończył życie.

Tej scenie rozstania się z życiem przyglądał się obojętnie zabójca, wreszcie widząc, że Merel już nie żyje, najspokojniej oddalił się, idąc szosą w stronę Koziegłów.

Kim był zabójca i w jakim celu zamordował M. nie wiadomo.

Emigracja z Polski.

Według zebranych przez nas informacji emigracja z Polski przedstawia się w następujących cyfrach.

Od stycznia do kwietnia włącznie rb. opuściło Polskę, emigrując do Francji 9204 osób do Rumunii 406 osób i niewielkie ilości do Belgii, Jugosławii, Hiszpanii i td. i td.

Według danych attache emigracyjnego w Gdańsku w okresie od stycznia do czerwca włącznie rb. wyjechało z Polski przez Gdańsk, 18,319 osób, 5072 osoby poza Europę i 13,247 do Francji.

Ruch reemigracyjny przedstawia się daleko skromniej. W czasie od stycznia do czerwca rb. włącznie konsulaty polskie w Ameryce wydały 3669 wiz na wyjazd do Polski. W liczbie tej wliczono 2208 paszportów ze St. Zjednoczonych A. P., z Kanady 734, z Argentyny 678, z Brazylii 44 i td. itd. Ruch repatriacyjny dzieł już znalazł znacznie i niezadługo zostanie zlikwidowany. W ubiegłym półroczu wróciło z Rosji 15,053 osoby, w czem 1432 b. jeńców.

W ostatnim czasie zdarzyły się wyjazdy do Meksyku i na Kubę.

Prowadzona przez organizacje sionistyczne żarliwa agitacja za emigracją do Palestyny wydaje nikłe wyniki: zaledwie 5,000 osób rocznie wyjeżdża do Palestyny, lecz cyfra ta stale maleje.

—X—

rzowa, która dała trochę starej suszonej herbaty.

— Przecież nie trucizna. Dawniej piliśmy herbatę, teraz możemy zjeść listki!... Zawsze trochę nasyci! mówiła dobrodusznie, dając garsteczkę herbaty.

Dziś nie ma jedli. Matka gdzieś poszła. ojca niema od wczoraj, wyszedł z giełdy pracy z innymi robotnikami i jeszcze nie powrócił.

Z dziesięciorga dzieci kręci się po brudnym gazetem podwórku.

Nie słychać ani śmiechu, ani wymyślań. Nie bawia się i nie biją... Są to dzieci zupełnie niepodobne do innych.

Czyż przeciętne dzieci miewają kiedy takie bezgranicznie smutne oczy, takie zapadnięte policzki i pokurzone członki? Zobaczywszy Wanę dzieci schodzą się powoli i siadają koło niego,

— Jadłeś dzisiaj? — brzmi bolesne pytanie.

— Wczoraj, jedliśmy... mówi z wysiłkiem, łapiąc się za próg.

A co jadłeś? — pyta któregoś z dzieci, ale Wani nie chce się mówić, więc nie odpowiada.

— Ach! jak mi się jeść chce... lecz smutne westchnienia.

— A ja się dziś najadłam obżęzyn od kartofli... Na ulicy znalazłam. Taki mam brzuch! o, o!

— A moja mama przyniosła wczoraj kawałek chleba dla ojca... Masz, mówi, zjedz i daj po kawałku Piotrowi i Saszy dla mł... Wasi — nie trzeba i tak prędko już zamrzemy... obojętnie opowiada Mania z rocznym Wasią w ręku. „Patrzecie ją, wrona, zakrakała, mówi owo się Boga nie bojsz! Dał nam wszystkim i mamie kazał zjeść...”

— Dawniej, tośmy jedli arbuzy... dorzuc uśmiechając się na to wspomnienie.

Boże! jakiż to uśmiech!

— I ja wam też coś powiem... mówi jakiś malec.

— Blacharzowi żona z głodu umarła, taka młoda, ładna... Gadają, że sie chciał wieszać, a Gryszkę zabić, a zobaczyli, zabrali go do czerezwyczałki... a Gryszkę do szpitala.

Urwał nagle, złapał się za brzuch i zaczął wymiotować obierżynami z kartofli.

— Oj, dzieci, dzieci! ratujcie! oj zamrę! jak mnie boli!

— Jeść. I — i — i... płaczą dzieci.

— Jeść!...

— Cicho tam! bodajecie pozdychały, dzieciaki przekłete — krzyczy baba przez otwarte okno jeszcze nie stara lecz przerażająco chuda, a pogroziwszy pięścią, zamknięta z lasem okno. Umikły dzieci Pokorna, złowróżbra cięsza!

(DoE. nast.)

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Piątek dnia 14 września Podwyższenie Krz. św

Wschód słońca g. 6 m. 01

Zachód o g. 7 m. 05

— Widowiska.

Teatr Miejski (Cegielniana 65)

„Jego mecenas”

Teatr Popułarny (Ogrodowa 18)

„Królowa przedmieścia”

Teatr Sępa (Cegielniana № 18)

Występ Al. Zelwerowicza

„Luna” (Przejazd 1)

„Współczesna Dalila”

„Casino” (Piotrkowska 67)

„Urwis”

Kino Spółdzielni Prac. Państwowych.

„Człowiek w żelaznej masce”

„Odeon” (Przejazd 2)

„Nora”

Grand-Kino (Piotrkowska 72)

„Z za kulis gęldy”

Kalendarzyk historyczny.

1501 Otwarcie Sejmu elekcyjnego po zgonie Jana Olbrachta.

Przygotowania do obchodu rocznicy Komisji Edukacyjnej.

Wobec zbliżającego się już terminu uroczystego obchodu 150—lecia rocznicy Komisji Edukacyjnej, która odbędzie się w dniach 13 i 14 października, zarówno komitet obchodu, jak i wydział wykonawczy, pracują bardzo intensywnie.

Onegdaj odbyło się w Kuratorjum posiedzenie komitetu wykonawczego, któremu przewodniczył p. Grabiński.

Na zebraniu tem dłuższą dyskusję wywołała sprawa programu uroczystości.

Przedstawiony wydziałowi wykonawczemu projekt programu zatwierdzono, a następnie ustalono ścisły podział pracy.

W tym celu wyłonione zostały trzy sekcje, a mianowicie: prasowo—odczytowa, na czele której stanął p. Gorczykowski, widowiskowa, której przewodniczy dyrektor Kalisz i sekcja pochodów z p. Pilichowskim.

W związku z projektowanym wystawieniem w teatrze miejskim komedji Niemcewicza „Powrót posła”, zakomunikował obecny na zebraniu dyrektor teatru p. Wroczyński, że w sprawie tej z najrozmaitszych względów konkretnej odpowiedzi dać nie może, wobec czego sprawa ta definitywnie usta-

loną zostanie na posiedzeniu w dniu 18 bm.

Wobec przeprowadzonego już podziału pracy, przystapinno do obrad nad działaniami poszczególnych sekcji.

Ustalono też, że sekcja pierwsza zajmie się zorganizowaniem specjalnych odczytów dla szerszych warstw ludności, oraz ustali listę prelegentów, którzy wygłoszą słowo wstępne przed uroczystościami, bądź to w szkołach, bądź też w instytucjach kulturalno—oświatowych.

Sekcja ta zwróci się również do praży miejscowej, aby ta na łamach swych jak najszersze omówiła działalność Komisji Edukacyjnej, szczególnie w nawiązaniu do chwili obecnej.

Sekcja widowiskowa zajmie się zorganizowaniem uroczystej akademii, przedstawieniem w teatrze, a następnie obchodami w szkołach powszechnych i średnich.

Wreszcie sekcja trzecia zorganizuje uroczysty pochód.

Po uchwaleniu całego szeregu spraw organizacyjnych, związanych z całokształtem obchodu, zebranie zamknięte. (pap)

Wiadomości bieżące

— Przyjazd ministrów do Łodzi.

Jak się dowiadujemy w końcu września lub w początkach października przyjeżdżają do Łodzi ministrowie skarbu — Kucharzski, min. pracy — Szydłowski, oraz Komisarz Oszczędnościowy — Moskalewski.

Celem ich przyjazdu ma być zbadanie warunków finansowych naszego miasta, łącznie z zapotrzebowaniem obcych walut, oraz zaznajomienia się z postulatami robotników.

— Instytut Nauczycielski T. N. S. W.

W dniu 15 bm. kończą się zapisy w Instytucie T. N. S. W., w Łodzi, a w sobotę, dn. 15 bm., o godz. 6 po południu w auli gimnazjum miejskiego, im. J. Piłsudskiego, ul. Sienkiewicza Nr. 44, odbędzie się uroczystość inauguracji roku szkolnego.

Na uroczystości tej przedstawi szczegółowo program pracy kierownik Instytutu, wizytator T. Czapczyński, poczem wygłosi dr. Marjan Odrzywolski odczyt p. t. „Wartość prawdy”.

Wykłady stałe na wszystkich wydziałach Instytutu rozpoczyna się 17 września b.r.

W sobotę 22 9, o godz. 5 po południu wykład prof. Grotowskiego z Warszawy p. t. „Budowa atomów”. Wstęp 20,000 mk. za wykład dwugodzinny.

Nadto w sobotę dnia 29 b. m. rozpoczynają wykłady: prof. Czartkowski z Warszawy Anatomja i fizjologia roślin, dr. J. Stojanowski — historia Polski (wykład i seminarjum. (pap)

— Z działalności Y. M. C. A.

W związku z intensywną pracą łódzkiego oddziału Y. M. C. A., zarówno teoretycznej, jak i praktycznej, zaproszony został do Łodzi dr. Orr, jeden z najlepszych znawców szkolnictwa zawodowego w Ameryce i działający na gruncie Y. M. C. A.

Dr. Orr przybywa do Łodzi w celu przeprowadzenia dokładnej lustracji prac łódzkiego oddziału Y. M. C. A., a mianowicie: kursów kierowców samochodowych, kursu radjo—telegrafistów i t. d.

Po przeprowadzeniu lustracji działalności dr. Orr odbędzie konferencję z łódzkimi działaczami Y. M. C. A. i przedstawi im najnowsze metody pracy w tym kierunku, które w Ameryce ostatnio są stosowane z bardzo dobrymi wynikami. (pap)

— Utrudnienia emigracji do Ameryki.

Urząd emigracyjny ma zaprzestać w najbliższym czasie przyjmowania do ostemplowania tak zw. affidawitów, t. j. dokumentów nadświadczających przez obywateli amerykańskich do Polski, a wzywających swoich krewnych do przyjazdu do Ameryki.

Wszystkie złożone affidawity zostaną w ciągu miesiąca rozpatrzone i załatwione. W związku z tem zaznaczyć należy, że do 1 września konsul amerykański wydał około 24,000 wiz dla

Uchwały Zjazdu Związku Miast.

Na Zjeździe Związku Miast, który się odbył w Katowicach 8 i 9 bm., w sprawach oświatowych zostały przyjęte następujące uchwały:

1) Chcąc oprzeć potęgę Polski na światłych i świadomych swych praw i obowiązkach obywatelach, wszystkie miasta polskie powinny wziąć jaknajczynniejszy udział w realizowaniu powszechnego nauczania.

2) Pierwszą potrzebą dla realizowania nauczania powszechnego są gmachy szkolne. Stworzenie możliwości wznoszenia potrzebnych budynków szkolnych musi być stałą troską zarówno poszczególnych miast, jak i Zarządu Związku, który powinien wystąpić do Rządu z żądaniem dalszych wydatnych kredytów na cele budownictwa szkolnego.

3) Aby dać jednostkom zdolnym z posród szerokiej warstw narodu możliwość wyższego kształcenia się, a tym sposobem przy sporzyć sił dla budowy Państwa i rozwoju miast polskich, te ostatnie, jako ośrodki kultury, powinny dbać o rozwój szkół średnich i otwieranie ich w dostatecznej liczbie.

4) Dla prawidłowego rozwoju szkolnictwa powszechnego i dania możliwości wychowania szkół powszechnych dalszego kształcenia się — normalną szkołą średnią powinno być gimnazjum wyższe, organicznie zwią-

zane ze szkołą powszechną. Nowe szkoły średnie należy organizować jako gimnazja wyższe, a w istniejących już szkołach kasaować stopniowo klasy niższe.

5) Ze względu na dobro kraju i własny rozwój, a również na obowiązek pomocy dla mieszkańców we wszystkich dziedzinach — miasta, nie mniej niż w rozwoju szkolnictwa są zainteresowane w rozwoju oświaty poza szkolnej. Zjazd wzywa Zarząd Z. M. do podjęcia energicznych kroków, celem zrealizowania uchwał, zapadłych w tej mierze na Zjeździe we Lwowie 27 maja 1922 r.

6) W celu spełnienia swych zadań w dziedzinie szkolnictwa i oświaty, Zjazd wybiera komisję z 15 osób, która wyłoni z posród siebie Wydział Wykonawczy z 5 osób, zamieszkałych w Warszawie. Wydziałowi Wykonawczemu przysługuje prawo kooptacji. Komisja Oświatowa jest ciałem, obradującym nad zasadniczymi zagadnieniami. Całą zaś pracę organizacyjną i bieżącą wykonuje Wydział Wykonawczy.

Posiedzenia Komisji są prawomocne przy udziale 1—3 ogółu jej członków, a w tej liczbie przewodniczącego lub jego zastępcy.

7) Zjazd wzywa Zarząd Zw. M. do wstawienia do budżetu na potrzeby K. O. przynajmniej 1200 zł. pol. miesięcznie.

obywateli polskich udających się do Ameryki oraz dla reemigrantów.

W tym roku konsul amerykański udzielić może około 7000 wiz, zastrzeżonych przede wszystkim dla reemigrantów, następnie dla żon, dzieci i rodziców udających się czy to do mężów czy też do rodziców, bądź do swych dzieci.

Podania innych zwracać będzie konsul bez przychylnego załatwienia (bip).

— Jakże artykuły spożywcze można wywieźć za granicę.

Na odbytej ostatnio konferencji u nadzwyczajnego komisarza do walki z drożyzną, na której obecni byli przedstawiciele ministerstwa rolnictwa oraz Głównego Urzędu Statystycznego, omawiano sprawę eksportu zboża za granicę.

Komisarz do walki z drożyzną wyraził swą zgodę na wywóz wędlin, drobiu, jaj i jęczmienia, przeciwstawiając się natomiast wnioskowi o wywozie żyta i pszenicy zagranicę.

Poruszono również na konferencji sprawę wywozu trzody chlewnej, przyczem p. komisarz Bajda oświadczył, że nie zgadza się na wydanie pozwolenia na wywóz trzody chlewnej natomiast gotów jest udzielić pozwolenia na wywóz

mięsa w stanie przerobionym z warunkiem pozostawienia tłuszczy w kraju.

Następnie oświadczył p. komisarz, że uzyskał od przedstawicieli przemysłu węgielnego wydział 800 wagonów węgla miesięcznie do swej dyspozycji, który to węgiel dostarczać będzie Zagłębie Dąbrowskie, ponadto spodziewany jest przydział węgla z Górnego Śląska.

P. komisarz Bajda zamierza przedłożyć Sejmowi projekt ustawy o sadach doraźnych w zakresie walki z drożyzną. (pap)

— Lekarze otrzymują wizy amerykańskie bez ograniczeń.

Przed kilku tygodniami jeden z lekarzy naszych zwrócił się do konsula amerykańskiego w Warszawie z prośbą o wydanie mu wizy na wyjazd do Ameryki. Konsul prośbę odrzucił, motywując to tem, iż patent nie ma w Ameryce bliższych krewnych, obywateli amerykańskich.

Lekarz ów zwrócił się do Waszyngtonu z zażaleniem. W odpowiedzi na to konsul amerykański otrzymał instrukcje z departamentu emigracyjnego w Waszyngtonie, instrukcje, by lekarzom nie czynić żadnych trudności przy wydawaniu wiz, nawet ponad określoną kwotę. (bip)

— Z Resursy Rzemieślniczej.

Zarząd Towarzystwa organizuje wycieczkę na Wystawę Rolniczo-Przemysłową w Łowiczu w niedzielę dnia 23 września po cięgiem o godz. 5 m. 30 rano ze stacji Kaliskiej. Członkowie, chcący wziąć udział w tej wycieczce, zechcą zapisać się w biurze Towarzystwa (Kilińskiego 117), do środy dnia 19 września r.b.

— Komisja Powszechnego Nauczania.

Władze Komisji Powszechnego Nauczania ukonstytuowały się jak następuje: przewodniczący ławnik Z. Hajkowski, wice przewodniczący radny M. Nowacki.

Wydział wykonawczy Komisji Powszechnego Nauczania składa się z ławnika Z. Lajkowskiego, jako przewodniczącego z urzędu, inspektora szkolnego p. J. Skowrońskiego oraz r. Papis.

— Obowiązek szkolny a amnestja.

Na skutek zastosowania się do spraw Komisji Powszechnego Nauczania działania ustawy amnestyjnej z powodu ustalenia wschodnich granic Rzeczypospolitej zostały amonowane grzywny za nieposyłanie dzieci do szkół ogółem na sumę 19.973.000 mkp.

Pozatem 339 osób nie odbyło wymierzonych już kar aresztu za niewypełnienie obowiązku szkolnego.

— O nauczycieli szkół powszechnych.

W związku z rozpoczęciem roku szkolnego i planami w dziedzinie oświaty i szkolnictwa zaangażowany został do Łodzi cały szereg nauczycieli szkół powszechnych.

Nauczyciele ci nie mogą jednakże przybyć do Łodzi z powodu katastrofalnego stanu i okropnych warunków mieszkaniowych. Odbija się to naturalnie ujemnie na całości kształcie pracy szkolej i uniemożliwia normalną pracę. (pap)

— Komisja Oświatowa przy Związku Miał.

W myśl uchwały Zjazdu Zw. M. została wyłoniona Komisja Oświatowa, w skład której weszli: dr. Górnik (Katowice), prof. Kalinowski (Warszawa), sen. dr. Kopciński (Łódź), ławnik Hajkowski (Łódź), Kozłowski (Zakopane), Kujawski (Warszawa), Kłoss (Poznań), Kunicka (Lublin), Łypacewicz (Warszawa), Majerski (Lwów), Piwowar (Sosnowice), Pienkiewicz (Warszawa), Scholl (Szamotuły), Wajman (Bydgoszcz) i Hufnagel (Warszawa).

Jako zastępcy: Machalski (Kalisz), Orabucki (Tczew) oraz rzeczoznawcy: Koronilowicz, Limanowski, Falski.

— Spis abonentów łódzkiej sieci telefonicznej.

Został już ukończony druk spisu abonentów łódzkiej sieci telefonicznej i wkrótce oddany zostanie do użytku publicznego. (bip)

— Rada związków polskich wobec kryzysu.

W przyszłym tygodniu odbędzie się posiedzenie Okręgowej Rady polskich związków zawodowych w sprawie obecnego kryzysu w przemyśle.

Na posiedzeniu miała być uchwalona porada, jakie powzięcie Rada celem zapobieżenia redukcji pracy w przemyśle i zamknięcia fabryk. (bip)

— Wydzierżawienie gruntów miejskich.

Na ostatnim posiedzeniu delegacji wydziału gospodarczego rozważano sprawę zużytkowania wielkiej przestrzeni gruntów miejskich, po zostających obecnie bez żadnego użytku.

W konkluzji postanowiono zwrócić się do magistratu, aby grunta te, na poleśniu konstanty nowyskiem w ilości 300 morg oddać kooperatywom, które rozdały by je między swych członków.

O ile magistrat na propozycje te zgodzi się, odpowiedni wniosek umieszczony zostanie na porządku dziennym posiedzenia rady miejskiej. (bip)

— Podwyższenie druków pocztowych.

Z dniem 1 października podwyższone zostaną ceny sprzedaży druków płatnych a mianowicie: karty pocztowej, pojedynczej krajowej i zagranicznej na 200 mk. za sztukę, podwójnej krajowej na 400 mk. za sztukę, przekazów pocztowych, telegraficznych, międzynarodowych a.

Posiedzenie Komisji Społecznej do walki z lichwą.

LICHWIARSKIE CENY OBUWIA.

W dniu wczorajszym odbyło się posiedzenie powiatowej komisji społecznej do walki z drożyzną.

Przed przystąpieniem do obrad uchwalono rozpatrywać poszczególne sprawy w takim porządku, aby kwestje najważniejsze rozpatrywane były wcześniej.

Zebrań przyjęło do zatwierdzającej wiadomości protokół poprzedniego posiedzenia, uzupełniającego listą obecnych.

Następnie zajęto się kalkulacją ceny obuwia. Ustalono: ceny obecne skóry, w zależności od cen rynków zewnętrznych są co najmniej droższe od cen przedwojennych.

Z przeprowadzonej kalkulacji wynika, że najlepsza para kamaszów, męskich, gemzowych sztych, (przed wojną 8 rb.) winna kosztować najwyżej miljon mk. Kalkulacja przedstawia się następująco: wierzchy (3 sto py skóry) po 70,000 mk. razem 210,000 mk. spody i dodatki najwyżej — 6 siódmym klg. przeciętnie 4 piąte klg. po 350,000 mk. za 1 klg. — 300,000 mk. kamasznik za płótno i pracę — 80,000mk., za robotę jednej pary kamaszy — 200,000 mk., pozostaje 210,000 mk. dla pośrednika (majsfra i składnika) co stanowi już przeszło 26 proc. istotnej ceny kamaszy. A więc pobierane obecnie ceny docho-

dzące do miljon 900,000 mk. są lichwiarstwem.

Wszystkie inne rodzaje obuwia winne być oceniane w stosunku do podanej ceny i miljon mk, i cen przedwojennych.

Komisja postanowiła wezwać subkomisję do przeprowadzenia propagandy w celu poskromienia drożyzny, a więc należy nawoływać do niekupowania przedmiotów zbytku, szczególnie sprowadzanych z zagranicy.

Również należy nawoływać obywateli, by wstępowali do istniejących spółdzielni i zakładały nowe współdzielnie i kooperatywy.

Również postanowiono wezwać subkomisję by podawały komisji powiatowej wnioski, dotyczące handlu pośredniczącego, oraz osób, któreby należało pociągnąć do odpowiedzialności za śrubowanie cen i lichwę, ponieważ ceny w powiecie całkowicie zależne są od cen w Łodzi.

Uchwalono również wejść w ścisły kontakt z miejską komisją, społeczną do zwalczania drożyzny i zaproponować jej odbywania wspólnych i informacyjnych konferencji.

Postanowiono na przyszłym posiedzeniu zebrać dane, dotyczące cen na odzież. (bip)

Zjazd pracowników Kas Chorych.

W ubiegłym tygodniu obradował w Krakowie pierwszy walny zjazd pracowników Kas Chorych.

Zjazd ten miał wielkie znaczenie, gdyż na zjeździe tym powzięte zostały zasadnicze uchwały, dotyczące organizacji i rozszerzenia działalności Związku.

Na zjazd ten przybyło ogółem 53 delegatów, reprezentujących Kas Chorych i instytucje ubezpieczenia społecznego.

Z Kasy Chorych z Łodzi wyjechało 9 delegatów, wybranych na ostatnim walnym zebraniu pracowników Kasy Chorych, w czem 6 z Łodzi, a trzech delegatów z Kas prowincjonalnych z Tomaszowa, Pabjanic i Piotrkowa.

Na porządku dziennym zjazdu znalazły się sprawy bardzo ważne, a mianowicie zatwierdzenie statutu związkowego, po uczynieniu w nim pewnych poprawek, sprawa regulaminu dla oddziałów, sprawa pragmatyki służbowej i t. d.

Sprawy te wywołały ożywioną dyskusję a szczególnie sprawa statutu, jako rzecz pierwszorzędnej wagi.

Celem stworzenia silnej organizacji i jednolitej, która umożliwiałaby pracownikom walkę o polepszenie swego bytu, uchwalono wszystkie niezbędne poprawki do statutu.

Sprawa pragmatyki służbowej pracownicą została przez specjalnie wyłonioną komisję.

dresów pomocniczych bez przekazu pobraniowego, oraz z przekazu pobraniowym, adresów zagranicznych, deklaracji celnych na 500 mk. za sztukę. (bip)

— O wypłatę zasiłków rodzinnych dla rodzin emigrantów, pozostałych w Polsce.

Władze administracyjne polskie sprawę wypłaty zasiłków rodzinnych dla rodzin emigrantów, pozostałych w Polsce, starają się załatwić w sposób, przewidziany przez kontrakty robotnicze.

W kontraktach tych umieszczone są zastrzeżenia, zezwalające zgóry na odtrącenie części zarobku, przypadającego na wyhodźce we Francji, dla zaniebanej przezeń rodziny w kraju. (PAP)

— Wszędzie taniej, tylko nie w Łodzi.

Ostatnio zauważyć się daje znaczny spadek cen mąki, cukru, chleba w całym szeregu miejscowości Województwa łódzkie-

go. Wpłynęły na to z jednej strony środki represyjne, z drugiej zaś nadspodziewane urodzaje tegoroczne.

Starostowie przeprowadzają w powiatach kalkulacje cen u młynarzy, piekarzy, restauratorów. W razie ujawnienia nadmiernej cen stosownie do rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych, sporządzane są protokoły, a winni oddawani do dyspozycji sądu. (pap)

— Rewizja listów towarowych.

Wkrótce zamierzana jest rewizja listów towarowych zakazanych do wywozu w sensie znacznego rozszerzenia jej.

W ten sposób zostaną zagwarantowane dla rynku wewnętrznego różne kategorie towarów, których brak lub których drożyzna daje się odczuwać.

Przy przenoszeniu towarów z list zakazanych do wywozu zachowane jednak będą umowy, zawarte poprzednio z firmami zagranicznymi.

— Hygiena a święta żydowskie.

Wobec zbliżających się świąt wznania Mojżeszowego, przypadających w dniu 20, 25 i 26 września, oraz 1, 2, 3. października włącznie, wydział zdrowotności publicznej zwrócił się do wojewódzk. urzędu zdrowia o zatwierdzenie ze swej strony zwyczajem lat ubiegłych następującego zarządzenia:

Zwolnienie w czasie świąt żydowskich z domu izolacyjnego, przebywających tam izolantów żydów i roztoczenie nad nimi w dalszym ciągu dozoru sanitarnego w domu.

Wyłączenie w tym czasie od dezynfekcji żydowskich domów, z wyjątkiem mieszkań w których znajdują się chorzy na chor. ostro-zakazne.

Wojewódzki urząd zdrowia wyraził swą zgodę na projektowane ulgi w czasie świąt żydowskich. (bip)

Teatr i sztuka

— Teatr Popularny.

Dziś, w piątek, 14 bm., o godz. 8.15, w miejsce zapowiedzianej w afiszach komedii „Gwałtu co się dzieje!” odegrany zostanie, zawsze cieszący się powodzeniem wodewil z tańcami K. Krumłowskiego w 5 aktach p. t. „Królowa przedmieścia”.

Jutro, t. j. w sobotę, 15 b.m. premiera wesołej komedji w 4 aktach Abrahamowicza i Ruskowskiego p. t. „Pospolite ruszenie”. Cały zespół artystyczny wraz z kierownikami Teatru i reżyserem p. H. Debiczem, dokładają wszelkich starań, ażeby komedja wy padła pod każdym względem wspaniale.

Ze sportu.

Międzymiastowe spotkanie Łódź — Kraków, zapowiedziane na dzień 16 b. m., nie odbędzie się, ponieważ w tym dniu spotkają się ŁKS z „Wartą” w rozgrywkach o mistrzostwo Polski zachodniej, zaś pertraktacje celem odłożenia ostatniego meczu nie odniosły skutku. (vap)

Z sądów

W dniu wczorajszym rozpatrywał sąd po koju do walki z lichwą cały szereg spraw. wyto czonych nierzeziwym kupcom łódzkim, którzy nie kontentując się zyskiem, sprzedają artykuły spożywcze szerokim warstwowi po wygórowa nych paskarskich cenach.

Po przeprowadzeniu dochodzenia, sąd ska zał Arona Getsteina Zawadzka 24, na pół miljo na marek lub jeden miesiąc aresztu za to, że ku pował artykuły pierwszej potrzeby w dniu nie dozwolonym.

Tomasz Lipiński, zam. we wsi Kruszów, gm. Żeromin, sprzedawał w Łodzi kartofle po pas karskich cenach, za co skazany został na pół mi liona marek grzywny lub dwa tygodnie aresztu.

Antoni Gławęda, ul. Widok 7, za sprzedaż fałszywego masła po nadmiernych cenach ska zany został na dwa tygodnie aresztu lub 200,000 mk. grzywny.

Nachtman Szaladajewski i Mendel Szala dajewski, zam. przy ul. Marysińskiej 52, za za brzywanie wozów, zdających na targ i sku pywanie artykułów pierwszej potrzeby skazani zostali po dwa tygodnie aresztu i po 50,000 mk. grzywny, a w razie niemożności zapłacenia na trzy tygodnie aresztu. (pap)

— Z T—wa „Rozwój”.

W niedzielę dni 16—9 przyjeżdża do Łodzi znany działacz, poseł na sejm, radca m. Warszawy i naczelny Dyrektor T—wa „Rozwój” Dr. Tadeusz Dymowski i wygłosi dwa odczyty p. t. Niebezpieczeństwo żydo wskie i samoobrona.

— Koncerty muzyki wojskowej 31 pp.

W soboty i niedziele w ogrodku re stauracji „Tivoli” Przejazd I odbywać się będą koncerty muzyki wojskowej 31 pp. pod batutą kapelmistrza p. Adamczyka.

W niedzielę o godzinie 12 w poł. po ranki muzyczne dla młodzieży.

— Zebranie pracowników biurowych, W dniu 16 bm. o 10—ej rano w lokalu

przy ul. Głównej 31 odbędzie się walne ze branie pracowników biurowych zatrudnio nych w przemyśle włókienniczym zorganizo wane przez P. Z. Z. „Praca”.

Na porządku dziennym sprawozdanie za okres ubiegły i sprawa poprawy bytu.

Giełda warszawska.

WALUTA.

Dol. St. Zjedn. 299000 | Marka niem. 0.0025

Czeki i wpłaty

Belgia	12100	London	1250000
Berlin	0,0025	Nowy Jork	299000
Gdańsk	0,0025	Paryż	13100
Praga		Wiedeń	
Szwajcaria	48500	Włochy	

AKCJE:

(w tysiącach mkp.)

Bank Dyskontowy	1075	Cegielski	140
Bank Handlowy w Warszawie	1800	Cmielów	275
Bank dla Handlu i Przemysłu	270	Filipon	220
Bank Kredytowy w Warszawie	185	Modrzejów	1630
Bank Malopolski w Krakowie	120	Ostrowieckie	2050
Bank Polski Przem. we Lwowie	80	Ostrowieckie 5 em.	1875
Bank Zw. Sp. Zarob.	595	Ortwein	135
Bank Zw. Ziem.	95	Rohn i Zieliński	295
Bank Hand. Wilen.		Rudzki	740
Pryw.	245	Starachowice	1140
Bank Hand. w Pozn.		Ursus	
Kijewski	5900	Cukier	10900
Puls	100	Drzewo	57
Wittd	175	Węgiel	1190
Czesersk	590	Pocisk	225
Częstocice	5700	Parowazy	125
Gosławica	460	Zieleniewski	2000
Syndykat Rolniczy	725	Zyrardów	52000
Kabel		B-cia Jabłkowski	40,5
Kluze	180	L. J. Borkowski	185
Michałów	675	War. Tow. Zeglug.	31
Cukrownia Ostrow.		Polbal	28
5 emisji		Spies	420
Firley	145	Zeh Tow. dla Händl. i Przem.	
Łazy	75	Haberbusch	
Elektryczność	1500	Pol. Tow. Elektr	160
Sole potasowe	1560	Spirytus	400
		Nafta	110
		B-cia Nobel	375
		Rylsey	40
		Sila i Swiatlo	185

Polski Związek Ogrodników

(ul. Kilińskiego № 59)

poleca na posady stałe i roboty sezo nowe siły wykwalifikowane.

Zgłoszenia przyjmuje biuro Polskiego Zw. Ogrod. ul. Kilińskiego № 50 od godz. 10 rano do 5 popoł. 1561s2

Kupuję

placę 200 proc. drożej za bry lanty, złoto, srebro i biżuterję, zęby sztuczne, garderobę i szale czarne, Zachodnia 52 naprze ciw lombardu i p. L. Milich.

Poszukuje się

2 pokoi z kuchnią lub jednego z kuchnią dla samotnego. Cena od umowy. Adres: Nawrot 52 m, 24. Oferty pisemne lub o sobiście od 1—3. (1728k3)

Człowiek

(samotny) potrzebny jest na wies do koni. Zgłaszać się u T. Wa gnera Piotrkowska 101 od 10 do 12-ej. (1656k3)

Dr. Z. Janiszewski

Choroby kobiece i akuszerja przy muje 10—12, 4—6 pp. Piotrkowska 132. 1698s3

Pokoju umeblowanego

lub bez, poszukuje bezdzietne małżeństwo chrześcijańskie. Oferty do adm. Rozwoju pod „30” 1712s2

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób wenery cznych, skórnych i włosów. Gabinet Roentgena i światłolecz. Piotrkowska 144 (róg Ewan gielickiej) Godz przyjęć od 9—2 i 6—8. dla pań 5—6 1674-k-4

Dr. Edmund Erkert

choroby skórne i weneryczne Przyjmuje od 12—2 i od 5—3 Panie od 3—4. Ul. Kilińskiego 137, trzeci dom od Głównej. 1668b)

Dr. F. Skusiewicz

ul. Andrzejka 11 Choroby skórne i weneryczne godziny przyjęć od 9—11 i od 5—7 i pół. Panie od 5—6. 1773ok

Zagubione dokumenty

Skradziono książeczkę wojsko wą i kartę bezterminowe go urlopu, wydaną w P. K. Łódź, na imię Franciszka Ma rosek. 5684—1

Skradziono zaświadczenie od paszportu na imię Franci szka Marosek, wydane z gm. Lublanków, pow. Łowickie go. 5685—1

Józef Kotecki zagubił pasz port polski, wyd. w Łodzi. 5695—1

Zagubione trzy paszporty: ro syjski i dwa niemieckie na imię Antonina Skrzypek i Jani na, Skrzypek, wyd. w Łodzi. 5705—1

Hiler Pele zagubił paszport H polski wydany w Pabjani cach. 5707—1

Przesmycka Apollonia zagubiła paszport polski, wyd. w Pa bjanicach oraz koncesję manuf akturowa. 5708—1

Nowogórski Stefan zagubił N kartę odroczenia, wydana przez P. K. U. w Łodzi, roczni ka 1902. 5714—1

Chatupnik Kazimierz zagubił C kartę powołania, wyd. w P. K. U. Kutno. 5728—2

pośliński Józef zagubił tymcza sowy dowód osobisty wyd. w Łodzi. 5737—2

Pruc Helena zagubiła tymcza sowy dowód osobisty wyd. w gm. Parzniewice, ziem. Piotrkowskiej. 5835—3

Wróciwszy z zagranicy polecam Sz. Klijepteli

Ostatnie nowości

sukien i okryć damskich

Wiedeński Zakład Nowości Damskich

K. Zdybicka

Nawrot 1 a, II piętro m. 24. (1789k3)

Udzielam jeden kurs kroju.

Niniejszym podaje się do wiadomości, iż park „Julianów” z d. 15 wrześn. rb. zostaje zamknięty. Zarząd.

1791-b)

Samodzielny buchalter-bilansista

ze znaomością bankowości, poszukiwany. Zgłaszać się Piotrkowska 218 m. 4. 1787k

Szkoła tańca W. LIPIŃSKIEGO

Zapisy do grup zbiorowych, kólek oraz na lekcje prywatne przy mowane są: EWANGIELICKA 17, front III p. (1730k2)

Ważne dla właścicieli domów i nieruchomości

poszukuję dzierżawy ogródka, większego podwórka lub placu o grodzionego, wymagane srodmieście i na miejscu szopa lub ko mórki w dobrym stanie. Oferty z warunkami do „Rozwoju” pod „Ns”. (1700-k-5)

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

A! A! S tołowy, sypialki, szafy, garderoby, biurka, biblioteka, stoły, krzesła, leżanki, zegary, stoły, słupki, łózka sprzedaje Z. Kaliński Nawrot 37. 5720-4

A! K redensy, garderoby, szafy, łózka z materacami, lustro, otomane, stoły, krzesła, Meliżniarce sprzedam tanio, Sienkiewicza 59-21, pierwsze piętro, Kaliński. 5721-4

Do sprzedania 1 gablotka o szkłona i 2 lampy wiszące u sufitu. Łódź, Łatomińska 21, skład apteczny. 5662-2

Magiel do sprzedania. Wiadomość u właściciela domu Napiórkowskiego 69. —1

KINO pierwszorzędne, dobrze prosperujące, w śródmieściu w Kaliszu do sprzedania. Wiadomość: Łódź, Aleksandrańska 115, u gospodarza. 5706-1

Sprzedam warsztat ślusarski z mosiężarnią i mieszkaniami za 36 milionów. Ul. Cegielniana № 89, przy Kilińskiego. 5702-1

DYNAMO maszyny jed. 40 ampr. 220 volt, druga 70 ampr. 110 volt w Kaliszu. Wiadomość: Aleksandrańska 115, u gospodarza. 5705-1

Plac do sprzedania przy ul. Łatomińskiej. Wiad. Wólczańska 164 Krygier. 5727-1

Dwa mieszkania drewniane małe sprzedam na rozbiórkę. Wiadomość u gospodarza lub u dozorcę ul. Rzgowska 73. 2729-2

Palta z zimowe damskie patenton sprzedam, Kilińskiego 83 mleczarnia. 5794-5

Do sprzedania biurko dębowe. Przędzalniana 59 m. 8. 5835-1

Kupimy sztandary do dziurkowania biały. Piotrkowska 103 m. 25. 5759-2

Samochód osobowy kupię okazynie w jakimś stanie. Oferty z ceną do Rozwoju pod „Samochód”. 5742-2

Plac kupię przy ul. Rzgowskiej i Pabjanickiej lub też w okolicy Górnego Rynku. Zgłoszenia do stolarni Napiórkowskiego 7. 5745-2

2 maszyny Singera zupełnie nowe, 2 zakietowe garnitury i zegarek złoty okazynie do sprzedania. Andrzejka 18 u krawca. 5746-2

Do sprzedania żelazne łózko z siatką i polowe, fotograficzny aparat, momentalne zdjęcie, Kilińskiego 163 m. 13. 5751-2

Do sprzedania dwie suczki foksterjerki. Wiadomość Narutowicza 22 B, Rajkowski. 5767-2

Power wolne koło w dobrym stanie sprzedam. Pcludniowa 27-21. 5746-1

Sprzedam kredens, fotel na biegunach. Kilińskiego 77 — 5765-1

Maszynę do szycia meską, prawie nową sprzedam tanio. Radwańska 49, m. 37. 5775-2

Ozdobna lampa wisząca naftowa do sprzedania. Ul. Kilińskiego № 52, m. 10. 5787-1

Dużą kasę ogniotrwałą sprzedamy. Biuro Taszyckiego Piotrkowska 90, tel. 840. 5788-3

Uprząż angielska okazynie do sprzedania. Duży wybór pasów koalityjnych. Piotrkowska 153, S. Skarżyński. 5762-3

Okazynie sprzedam meble, garderobe i biżuterię „Współpomoc”, Konstantynowska 13. 5784-1

Sprzedam dwa paltta; welurowe i kowerkotowe. Ulica Magistracka № 14, m. 17. 5776-3

Sklep spożywczy do sprzedania. Rzgowska 82, wejście z ulicy Wysockiego, Jagura. 5796-1

Gramofon, skrzypce flet najtaniej można kupić, na życzenie może być na raty. Ciszek i Stawski Rzgowska 46. 5759-1

Różne:

A. 1. N a raty! Swetry, chustki barchany, biały towar trykotina, firanki, suknie, korthy wyspa najtaniej i najwygodniej Leon Rubaszkin Kilińskiego 40. 5561-5

Akuszerka Pipikowa przyjmuje panie miejscowe przyjeżdżne. Piotrkowska 132 m. 14. 5762-4

Rutynowany pedagog. Nauka i kompletami. Wszystkie przedmioty. Przygotowanie do szkół i pomoc. Zakres 3 klas. Tania Zachodnia 36-12. 5730-2

Absolwent Wszechnicy Warszawskiej przyjmie posadę w niższym gimnazjum. Praktyka trzyletnia. Specjalność: polska historia. Oferty w „Rozwoju” pod „Praktyka”. 5731-2

Kasjerka i ekspedientka rutynowana potrzebna do pierwszorzędnej cukierni. Oferty proszę składać do adm. „Rozwoju” pod „Rutynowana”. 5733-2

Potrzebna paniątka do dziecka. Aleje Kościuszki 32, m. 9. 5724-1

Potrzebna służąca. Lipowa 56 m. 4. 5778-3

Pryjmuje zamówienia na kolczyki wrotowe, pachowe z własnego i powierzzonego materiału Wykończenie solidne. Ceny umiarkowane. Główna 62 m. 49 Grobelna. 5777-6

Kowaler lat 52 z wyższ. wykształceniem na stanowisku przyjmie pracę w handlu albo przemyśle chrześc. w godz. popołudn. Oferty Rozwoju „100”. 5774-2

Fabryki, domy miejskie, gospodarstwa małe posiadłości 50-75 milionów i wyżej poleca Klabor, Białe Błota poczta Ciekle, powiat Bydgoszcz. 6781-1

Zamienię w Zduńskiej — Woli mieszkanie 3 pokoje z kuchnią na 2 pokoje z kuchnią w Łodzi. Oferty Piotrkowska 97, cukiernia. 5780-3

Doświadczone korepetytor u dzieła lekcji. Zakres 6-klas chętnie za obiady. Piotrkowska 257 m. 14 od 4-8 w. 5779-4

Zakład gastronomiczny poszukuje wspólnika z kapitałem 250 milion. Wiadomość „Współpomoc” Konstantynowska 13. 5785-1

Potrzebny chłopak na posługę biurowe. Zgłaszać się osobiście do fabryki Maszyn W. Drzewiński, i S-ka Kilińskiego 97 Łódź. 5782-3

Rutynowany nauczyciel oddziału w zakresie sześciu klas przyspasia do egzaminów dla eksternów. Ceny przystępne. 6-go sierpnia 14, pralnia. 5738-3

Głuro Prośb. B. Waleczyński, Piotrkowska 90. Prośby do Sądu, do władz administracyjnych, wojskowych, apelację, rekursy i t. p. opracowania. 5560-3

Potrzebny zdolny czeladnik do damskiego krawca. Ul. Główna 67-a. 5740-1

Potrzebne zdolne wykańczarki i zwijaczka. Pończoszarnia: Przejazd № 88, m. 3. Tamże maszyna do sprzedania № 8175 cm. 5741-2

Pryjmuje uczennice do hafsu i robót ręcznych. Taszycka, Przejazd 65, II p. 5747-3

Pracownia haftów ręcznych Zofji Taszyckiej. Łódź. Przejazd 55, II p. 5743-5

Osoba inteligentna poszukuje posady gospodini samodzielnej u samotnego pana. Posiada dobre referencje. Oferty proszę składać w adm. „Rozwoju” pod „K. B.”. 5749-2

Pokój zamienię na większy albo z kuchnią za dopłatą. Tamże części do maszyn do szycia różnych firm do sprzedania. Ceny konkurencyjne. Kilińskiego 163 m. 13. 5750-2

Kawaler młody, inteligentny poszukuje pokoju umebłowanego przy rodzinie. Łaskawe oferty składać w „Rozwoju” pod „P. J.”. 5753-2

Pokój umebłowanego lub bez poszukuje bezdzietne małżeństwo z oddzielnym wejściem. Oferty proszę składać pod „B. K.” do adm. „Rozwoju”. 5754-1

Potrzebny zdolny agent do składu drzewa. Ul. Leśna 51. 5737-1

Krawcowa poszukuje szycia w domach prywatnych. Przejazd 25, ochrona. 5758-2

Prasowaczka zdolna potrzebna na drobniaki i koszule. Zawadzka 16 pralnia. 5764-2

Potrzebny zdolny, sumienny, trzeźwy stangret. Przejazd 22, zakład pogrzebowy. Od 8-12 rano. 5760-2

Młody, inteligentny kawaler poszukuje jakiegokolwiek zajęcia najchętniej w sklepie. Oferty do „Rozwoju” pod „Praca”. 5761-2

Zamienię z powodu zmiany interesu sklep spożywczy i pokój z kuchnią na prywatne mieszkanie. Oferty pod „Sklep” do „Rozwoju”. 5763-2

Przedsiebiorstwo robót szklarskich oraz sprzedaż szyb. Przyjmuje wszelkie zamówienia wchodząca w zakres szklarsstwa, Jan Candraj, Łódź, ul. Piotrkowska 249. 5330-10

Kawaler lat 44, poszukuje towarzyszkę życia. Cel matrymonialny M. Renczelewski, Kilińskiego 187, zegarmistrz. 5342-12

Poszukuje pokoju umebłowanego lub bez. Oferty pod „R. M. 1.000.000”. 5658-2

Bezdzietne małżeństwo poszukuje pokoju z kuchnią. Oferty do redakcji p. Głuchowski (Ul. Prez. Narutowicza (Dzielnia) 4 pod lit. „S. N.”. 5663-2

Dobrego, całodziennego utrzymania w inteligentnym, chrześcijańskim domu, poszukuje kawaler handlowiec. Pożądana okolica ul. Piotrkowskiej, Główna Sienkiewicza Oferty pod „Z. L. G.” do „Rozwoju”. 5667-1

Młoda mężatka z 6 kl. wykształceniem obejmie posadę w firmie chrześcijańskiej. Oferty sub „S. K. X” do adm. Rozwoju. 5689-1

Potrzebna ekspedientka do damskiej konfekcji. Piotrkowska 275, A. Cabanek. 5690-1

Przybił się piesek „Taksy czarny, podpalany. Odebrać można: Wólczańska 116, u krawca. 5691-1

Potrzebna zdolna krojczyni. Piotrkowska 275, A. Cabanek. 5685-1

Ordynarję i mieszkanie dam zaraz pracownikowi rolnemu. Wiesz Krogulec, za Zgierzem. Sikorski. 5697-1

Uczeń wyższego kursu gry skrzypcowej udziela lekcji. Oferty do „Rozwoju” pod „Skrzypki”. 5693-5

Umeblowanego pokoju poszukuje bezdzietne małżeństwo. Płaca: 1 milion marek miesięcznie. Oferty w „Rozwoju” pod „Miljon”. 5709-1

Zamienię pokój z kuchnią w Pabjanicach na takiż lokal w Łodzi. Może być pojedynczy. Kościuszki 28, Gembalski. 5715-1

Do dwojga państwa z dzieckiem potrzebna służąca do wszystkiego. Południowa 28, m. 13, front, lewe wejście. 5718-1

DRUKARNIA
„ROZWOJ”
Łódź, Al. Kościuszki 41.
Przyjmuje wszelkie roboty wchodzące w zakres drukarstwa.

Akuszerka Lalewska przyjmuje zamówienia pań miejscowych i przyjezdnych. Główna № 42. 5790-5

Krawcowa poszukuje pracy w domach prywatnych. Łaskawe oferty pod „Krawcowa” do adm. Rozwoju. 5791-5

Pokoju umebłowanego lub bez poszukuje inteligentna osoba. Cena od umowy. Łaskawe oferty nadsyłać do Rozwoju „F. W. R. S.”. 5792-2

Potrzebna służąca do wszystkich ze świadectwami. Gdańska 67 m. 8, od 5-7. 5799-1

Potrzebny elektryk. Piotrkowska 284 sklep. 5793-2

Poszukuje się pokoju skromnie umebłowanego dla dwóch młodych mężczyzn. Oferty z podaniem ceny prosimy nadesłać do Rozwoju pod A. W. 5786-3

Pracownia obuwia Adama Walsasa Rzgowska 15, poleca obuwie, męskie, damskie i dziecięce znane ze swej trwałości. Ceny przystępne. 5789-10

Dobra gospodyni poszukuje posady na folwarku, posiada dobre świadectwa. Wiadomość Główna № 40 m. 20. 5669-2

Chłopiec z porządnej rodziny pragnie pójść w jakakolwiek praktykę najchętniej za krawca lub szewca na dogodnych warunkach. Oferty pod „Uczelny”. 5770-3

Poszukiwany sklep z pokojem lub bez w dobrym punkcie. Oferty do adm. Rozwoju sub „Beja”. 5763-3

Pryjmę na mieszkanie w części zne przywiozkiego do pokoju wspólnego. Wiadomość Kilińskiego 50 m 19. 5798-2

Kurs francuskiego grapami, oddzielnie konwersacja. Także polski przygotowanie. Kilińskiego 77-2. 5794-2

Potrzebny chłopiec do zakładu pogrzebowego. Bałacki Rynek 5. 5797-2

Bezdzietne małżeństwo poszukuje pokoju z kuchnią. Oferty pod „15.000.000 do redakcji Rozwoju”. 5773-2

Wdowa w średnim wieku przy mnie miejsce bufetowej w restauracji na przychodnie albo na stałe. Oferty do Rozwoju pod „Bufetowa”. 5772-3

Umeblowanego pokoju poszukuje bezdzietne małżeństwo Płaca 1 milion marek miesięcznie Oferty sub „M. jon”. 15771-4

Cena ogłoszeń: Poniżej tekstem i w tablicy 2000 mk., za tekstem 2500 mk., zwracając 1000 mk., wśród drobnych 1500 mk., nekrologi 3000 mk., komunikaty 5000 mk., za wiersz milimetry lub 1000 mk., za wiersz 2000 mk., za wiersz 3000 mk., za wiersz 4000 mk., za wiersz 5000 mk., za wiersz 6000 mk., za wiersz 7000 mk., za wiersz 8000 mk., za wiersz 9000 mk., za wiersz 10000 mk., za wiersz 11000 mk., za wiersz 12000 mk., za wiersz 13000 mk., za wiersz 14000 mk., za wiersz 15000 mk., za wiersz 16000 mk., za wiersz 17000 mk., za wiersz 18000 mk., za wiersz 19000 mk., za wiersz 20000 mk., za wiersz 21000 mk., za wiersz 22000 mk., za wiersz 23000 mk., za wiersz 24000 mk., za wiersz 25000 mk., za wiersz 26000 mk., za wiersz 27000 mk., za wiersz 28000 mk., za wiersz 29000 mk., za wiersz 30000 mk., za wiersz 31000 mk., za wiersz 32000 mk., za wiersz 33000 mk., za wiersz 34000 mk., za wiersz 35000 mk., za wiersz 36000 mk., za wiersz 37000 mk., za wiersz 38000 mk., za wiersz 39000 mk., za wiersz 40000 mk., za wiersz 41000 mk., za wiersz 42000 mk., za wiersz 43000 mk., za wiersz 44000 mk., za wiersz 45000 mk., za wiersz 46000 mk., za wiersz 47000 mk., za wiersz 48000 mk., za wiersz 49000 mk., za wiersz 50000 mk., za wiersz 51000 mk., za wiersz 52000 mk., za wiersz 53000 mk., za wiersz 54000 mk., za wiersz 55000 mk., za wiersz 56000 mk., za wiersz 57000 mk., za wiersz 58000 mk., za wiersz 59000 mk., za wiersz 60000 mk., za wiersz 61000 mk., za wiersz 62000 mk., za wiersz 63000 mk., za wiersz 64000 mk., za wiersz 65000 mk., za wiersz 66000 mk., za wiersz 67000 mk., za wiersz 68000 mk., za wiersz 69000 mk., za wiersz 70000 mk., za wiersz 71000 mk., za wiersz 72000 mk., za wiersz 73000 mk., za wiersz 74000 mk., za wiersz 75000 mk., za wiersz 76000 mk., za wiersz 77000 mk., za wiersz 78000 mk., za wiersz 79000 mk., za wiersz 80000 mk., za wiersz 81000 mk., za wiersz 82000 mk., za wiersz 83000 mk., za wiersz 84000 mk., za wiersz 85000 mk., za wiersz 86000 mk., za wiersz 87000 mk., za wiersz 88000 mk., za wiersz 89000 mk., za wiersz 90000 mk., za wiersz 91000 mk., za wiersz 92000 mk., za wiersz 93000 mk., za wiersz 94000 mk., za wiersz 95000 mk., za wiersz 96000 mk., za wiersz 97000 mk., za wiersz 98000 mk., za wiersz 99000 mk., za wiersz 100000 mk., za wiersz 101000 mk., za wiersz 102000 mk., za wiersz 103000 mk., za wiersz 104000 mk., za wiersz 105000 mk., za wiersz 106000 mk., za wiersz 107000 mk., za wiersz 108000 mk., za wiersz 109000 mk., za wiersz 110000 mk., za wiersz 111000 mk., za wiersz 112000 mk., za wiersz 113000 mk., za wiersz 114000 mk., za wiersz 115000 mk., za wiersz 116000 mk., za wiersz 117000 mk., za wiersz 118000 mk., za wiersz 119000 mk., za wiersz 120000 mk., za wiersz 121000 mk., za wiersz 122000 mk., za wiersz 123000 mk., za wiersz 124000 mk., za wiersz 125000 mk., za wiersz 126000 mk., za wiersz 127000 mk., za wiersz 128000 mk., za wiersz 129000 mk., za wiersz 130000 mk., za wiersz 131000 mk., za wiersz 132000 mk., za wiersz 133000 mk., za wiersz 134000 mk., za wiersz 135000 mk., za wiersz 136000 mk., za wiersz 137000 mk., za wiersz 138000 mk., za wiersz 139000 mk., za wiersz 140000 mk., za wiersz 141000 mk., za wiersz 142000 mk., za wiersz 143000 mk., za wiersz 144000 mk., za wiersz 145000 mk., za wiersz 146000 mk., za wiersz 147000 mk., za wiersz 148000 mk., za wiersz 149000 mk., za wiersz 150000 mk., za wiersz 151000 mk., za wiersz 152000 mk., za wiersz 153000 mk., za wiersz 154000 mk., za wiersz 155000 mk., za wiersz 156000 mk., za wiersz 157000 mk., za wiersz 158000 mk., za wiersz 159000 mk., za wiersz 160000 mk., za wiersz 161000 mk., za wiersz 162000 mk., za wiersz 163000 mk., za wiersz 164000 mk., za wiersz 165000 mk., za wiersz 166000 mk., za wiersz 167000 mk., za wiersz 168000 mk., za wiersz 169000 mk., za wiersz 170000 mk., za wiersz 171000 mk., za wiersz 172000 mk., za wiersz 173000 mk., za wiersz 174000 mk., za wiersz 175000 mk., za wiersz 176000 mk., za wiersz 177000 mk., za wiersz 178000 mk., za wiersz 179000 mk., za wiersz 180000 mk., za wiersz 181000 mk., za wiersz 182000 mk., za wiersz 183000 mk., za wiersz 184000 mk., za wiersz 185000 mk., za wiersz 186000 mk., za wiersz 187000 mk., za wiersz 188000 mk., za wiersz 189000 mk., za wiersz 190000 mk., za wiersz 191000 mk., za wiersz 192000 mk., za wiersz 193000 mk., za wiersz 194000 mk., za wiersz 195000 mk., za wiersz 196000 mk., za wiersz 197000 mk., za wiersz 198000 mk., za wiersz 199000 mk., za wiersz 200000 mk., za wiersz 201000 mk., za wiersz 202000 mk., za wiersz 203000 mk., za wiersz 204000 mk., za wiersz 205000 mk., za wiersz 206000 mk., za wiersz 207000 mk., za wiersz 208000 mk., za wiersz 209000 mk., za wiersz 210000 mk., za wiersz 211000 mk., za wiersz 212000 mk., za wiersz 213000 mk., za wiersz 214000 mk., za wiersz 215000 mk., za wiersz 216000 mk., za wiersz 217000 mk., za wiersz 218000 mk., za wiersz 219000 mk., za wiersz 220000 mk., za wiersz 221000 mk., za wiersz 222000 mk., za wiersz 223000 mk., za wiersz 224000 mk., za wiersz 225000 mk., za wiersz 226000 mk., za wiersz 227000 mk., za wiersz 228000 mk., za wiersz 229000 mk., za wiersz 230000 mk., za wiersz 231000 mk., za wiersz 232000 mk., za wiersz 233000 mk., za wiersz 234000 mk., za wiersz 235000 mk., za wiersz 236000 mk., za wiersz 237000 mk., za wiersz 238000 mk., za wiersz 239000 mk., za wiersz 240000 mk., za wiersz 241000 mk., za wiersz 242000 mk., za wiersz 243000 mk., za wiersz 244000 mk., za wiersz 245000 mk., za wiersz 246000 mk., za wiersz 247000 mk., za wiersz 248000 mk., za wiersz 249000 mk., za wiersz 250000 mk., za wiersz 251000 mk., za wiersz 252000 mk., za wiersz 253000 mk., za wiersz 254000 mk., za wiersz 255000 mk., za wiersz 256000 mk., za wiersz 257000 mk., za wiersz 258000 mk., za wiersz 259000 mk., za wiersz 260000 mk., za wiersz 261000 mk., za wiersz 262000 mk., za wiersz 263000 mk., za wiersz 264000 mk., za wiersz 265000 mk., za wiersz 266000 mk., za wiersz 267000 mk., za wiersz 268000 mk., za wiersz 269000 mk., za wiersz 270000 mk., za wiersz 271000 mk., za wiersz 272000 mk., za wiersz 273000 mk., za wiersz 274000 mk., za wiersz 275000 mk., za wiersz 276000 mk., za wiersz 277000 mk., za wiersz 278000 mk., za wiersz 279000 mk., za wiersz 280000 mk., za wiersz 281000 mk., za wiersz 282000 mk., za wiersz 283000 mk., za wiersz 284000 mk., za wiersz 285000 mk., za wiersz 286000 mk., za wiersz 287000 mk., za wiersz 288000 mk., za wiersz 289000 mk., za wiersz 290000 mk., za wiersz 291000 mk., za wiersz 292000 mk., za wiersz 293000 mk., za wiersz 294000 mk., za wiersz 295000 mk., za wiersz 296000 mk., za wiersz 297000 mk., za wiersz 298000 mk., za wiersz 299000 mk., za wiersz 300000 mk., za wiersz 301000 mk., za wiersz 302000 mk., za wiersz 303000 mk., za wiersz 304000 mk., za wiersz 305000 mk., za wiersz 306000 mk., za wiersz 307000 mk., za wiersz 308000 mk., za wiersz 309000 mk., za wiersz 310000 mk., za wiersz 311000 mk., za wiersz 312000 mk., za wiersz 313000 mk., za wiersz 314000 mk., za wiersz 315000 mk., za wiersz 316000 mk., za wiersz 317000 mk., za wiersz 318000 mk., za wiersz 319000 mk., za wiersz 320000 mk., za wiersz 321000 mk., za wiersz 322000 mk., za wiersz 323000 mk., za wiersz 324000 mk., za wiersz 325000 mk., za wiersz 326000 mk., za wiersz 327000 mk., za wiersz 328000 mk., za wiersz 329000 mk., za wiersz 330000 mk., za wiersz 331000 mk., za wiersz 332000 mk., za wiersz 333000 mk., za wiersz 334000 mk., za wiersz 335000 mk., za wiersz 336000 mk., za wiersz 337000 mk., za wiersz 338000 mk., za wiersz 339000 mk., za wiersz 340000 mk., za wiersz 341000 mk., za wiersz 342000 mk., za wiersz 343000 mk., za wiersz 344